

בס"ד

מדריך למורה לחוברת "תורת חיים" על ספר יהושע

מאת הרב אברהם שושן

כל הזכויות שמורות על פי חוקי התורה
ולהבדיל על פי החוק הבינלאומי.

למחבר "ספרי שושן"

04-6722280 / 050-4133993

שיווק והפצה: דני ספרים - 08-6812225

המדריך למורה מיועד לשימוש לימוד אישי בלבד עבור המורים המלמדים
בחוברות "תורת חיים" על ספר יהושע.

אסור להעתיק, אסור שימוש מסחרי מכל סוג שהוא במדריך זה.
אין להפריד חלקים מהמדריך וחובה להשאירו בתבניתו השלמה.
כל שינוי ובקשה ייעשו בתיאום וברשות מפורשת בכתב מהמו"ל.

מדריך למורה לחוברת 'תורת חיים' על ספר יהושע

השימוש במד"ל ובחוברת

1. החוברת "תורת חיים" על ספר יהושע, ייחודה בסגנון כתיבתה עבור תלמידי כיתות היסוד, תוך שימת דגש בפיתוח חשיבה לימודית מותאמת והפנמה חינוכית בתחומי השכל והרגש. אנו מתפללים לה' שלא תצא תקלה מתחת ידינו והחוברת תהיה לתועלת.
2. אנו מאמינים כי החוברת המוצלחת ביותר אינה יכולה להיות תחליף למורה בכיתה. היכולת של המורה להביע את עצמו במהותו ובקולו מול התלמיד - יש בה עוצמה שאינה ניתנת להעברה בשום כלי אחר, ובלימוד תורה יש לעוצמה זו משנה תוקף, ויש להשתמש בה בידעה שכך היא.
3. החוברת נועדה להיות כלי עזר לצורך חזרה, סיכום ושינון של מה שלמד התלמיד בכיתה, ולקרב אליו את החומר הלימודי, החינוכי והערכי על-ידי חשיבה, כתיבה וראייה בתחום השכל והרגש.
4. עמלנו על הכנת המדריך למורה מתוך הבנה שהחוברת אינה תוכנית לימודים, אלא כלי עזר ביד המורה לממש חלק מתוכנית הלימודים. בצד ההוראה שהוא מוביל ולחומרים שהוא מוסיף ניתן במד"ל לראות את כוונתנו במטלות השונות ואילו מיומנויות לימוד או מרכיבי לימוד אחרים באנו לחזק. כך ידע המורה במה לא נגענו ומה עליו להוסיף, במקרה הצורך, להשלמת הלימוד.
5. המד"ל אינו פותר מהחובה לעבוד לפי מתווה מפמ"ר.

6. החוברת מיועדת לכיתות ג'.

7. אנו ממליצים לפתור את העבודות שבחוברת עם התלמידים בכיתה, וכך להקנות להם את ההרגלים ללימוד בחוברת.
8. דוגמאות למשימות שבחוברת: השלמת משפטים מתוך מאגר מילים נתון, הקפת התשובה הנכונה, מתיחת קו מהשאלה לתשובה, כתבו "נכון" / "לא נכון", סדרו בסדר הנכון, מי אמר למי? על מה נאמר? משמעות הכתוב, שאלות סגורות ופתוחות ועוד...
9. בחוברת ציורים ותמונות על מנת לאפשר לתלמיד חיבור חווייתי לנלמד.

גישתנו הלימודית וייחודה של החוברת

1. הבנת הפשט היא המפתח ללימוד נכון, מובנה ואמיתי.
2. הבנה זו מתקיימת בהבנת המילים, הפסוק, הרצף ומכאן - הבנת הנושא בכללותו.
3. כל מה שנכתב בתורה ובנביא הוא על מנת שנלמד אותו וממנו. גם סיפורי התורה הם בגדר לימוד מעשי הלכתי ודרך חיים.

מדריך למורה לחוברת 'תורת חיים' על ספר יהושע

4. העבודות בחוברת מחולקות למגוון נושאים, כגון: רמת הבנה בסיסית, חשיבה, השוואה, לימוד מסקנה להבנת הפשט, ולפי העניין החיבור לחיי היומיום, כאשר השתדלנו לגעת בכל מרכיבי הלמידה המשמעותית: **ערכים, משמעות, רלוונטיות.**

5. לימוד רש"י או מאמרי חז"ל שבחוברת ייתכנו במקרים אלה:

1. להבנת הפשט.

2. על-פי תוכנית הלימודים.

6. במקומות מסוימים כתבנו פירושים נוספים של מפרשי התנ"ך בציטוט המקור בחוברת או בבקשה מהתלמיד לעיין במקור בספר שבו הוא לומד. חשוב לנו להדגיש כי בכל המשימות הללו תפקידו של המורה להיות מתווך בין המקור למסקנת הלימוד בדרכי ההוראה המקובלות.

7. **רשות**

הרינו להבהיר: שאלות "רשות" המופיעות בחוברת בהחלטתו הבלעדית של המורה: האם השאלה היא רשות, או לאו.

8. בעמודים האחרונים של החוברת כתבנו שאלות חזרה, לשיקול דעתם של המורים אם לאפשר לתלמידים לפתור את השאלות בסיום לימוד הפרק או בסיום לימוד הספר.

מדריך למורה לחוברת 'תורת חיים'
על ספר יהושע

תוכנית לימודים בספר יהושע
על-פי משרד החינוך

מספר השיעורים	הפרקים	הנושאים	
1	--	פתיחה	מעבר הירדן (א'-ה') 9-10 שיעורים
4	א'-ב'	ההכנות למעבר הירדן	
2	ג'-ד'	מעבר הירדן והזיכרון לדורות	
2	ה'	תום ימי המדבר- שביתת המן והפסח	
2	ו'	כיבוש יריחו	מלחמות כיבוש הארץ (ו'-י"ב) 13 שיעורים
2	ז'-ח'	מלחמת העי ומעילת עכן	
2	ט'	הגבעונים	
3	י'	מלחמת מלכי הדרום	
2	יא'	מלחמת מלכי הצפון	
2-3	י"ג-י"ט	נחלות השבטים בארץ כנען	פרקי הנחלות (י"ג-כ"ב) 4-5 שיעורים
1	כ'	ערי מקלט	
1	כ"א	ערי הלויים	
2	כ"ב	נחלת שנים וחצי השבטים, המזבח בעבר הירדן	שניים וחצי השבטים 2 שיעורים
2	כ"ג	הצוואה של יהושע לעם	מות יהושע (כ"ג-כ"ד) 6 שיעורים
2	כ"ד	הברית שכרת עם העם על שמירת התורה	
1	כ"ד	מות יהושע	
1		סיום וחזרה	
סה"כ: 35 שיעורים			

מדריך למורה לחוברת 'תורת חיים' על ספר יהושע

אמר רב אדא ברבי חנינא:
אלמלא לא חטאו ישראל,
לא ניתן להם אלא חמישה חומשי תורה
וספר יהושע בלבד,
שערכה של ארץ-ישראל הוא שנאמר:
"כִּי בָרַב חֻקָּמָה רַב כָּעֵס".
(קהלת א', י"ח)

על אהותו של ספר יהושע
וספרי הנביאים בכללם
נאמא אהאקור הכה:
(מקור: מסכת נדרים, דף כ"ב עמוד ב')

פירוש של ר"ן (רבנו ניסים)	דברי המדרש
שעיקרן של שאר נביאים לא היה אלא להוכיח את ישראל על עברות שבידם. ואלמלא לא חטאו, לא הוצרכו לתוכחה.	אלמלא לא חטאו ישראל, לא ניתן להם אלא חמישה חומשי תורה וספר יהושע
שבספר יהושע מפורשות עיירות שבארץ-ישראל והנחלות אשר נחלו. ולפיכך אפילו לא חטאו, היו צריכים ספר יהושע.	מפני שערכה של ארץ-ישראל הוא
ברוב דברי חוכמות הנביאים יש סימן לרוב כעס, שהכעיסו ישראל להקדוש-ברוך-הוא.	שנאמר: "כִּי בָרַב חֻקָּמָה רַב כָּעֵס".

1. ספר יהושע - חשיבותו כמו חמישה חומשי תורה, מפני שערכה של ארץ-ישראל כתוב בו.
2. עיקרו של ספר יהושע: לימוד שבחה של ארץ-ישראל וקיום הבטחת ה' לאבות - שבני ישראל יירשו את הארץ המובטחת.
3. מהות ספרי הנביאים ללמד: כאשר בני ישראל הולכים בדרך ה' ושומרים את התורה ומצוותיה, יהיו חייהם טובים ושומרים; ואם חלילה, לא ילכו בדרך ה' - יהיו להם צרות.
4. תפקידו של הנביא: 1. להנהיג את העם בדרך ה'; 2. להוכיח את העם כאשר אינם הולכים בדרך ה', כדי שיחזרו למוטב ויעשו את רצון ה'.

מדריך למורה לחוברת 'תורת חיים' על ספר יהושע

משנה קבל תורה מסיני,

ומסרה ליהושע,

ויהושע לזקנים,

וזקנים לנביאים,

ונביאים מסרוה לאנשי כנסת הגדולה.

משנה מסכת אבות פרק

א' משנה א'

בחוברת הקדמה ובה דפי עבודה המהווים פתיחה לפרק א', ובהם הנושאים הללו:

1. התנ"ך וחלקיו.
2. טבלת ציר המאורעות למניעת בלבול בין תקופות: תלמידי כיתה ג' לומדים במקביל את חומש שמות ואת ספר יהושע - מה שיכול לעורר בקרבם בלבול. טבלה זו תסייע להם לארגן את המידע הנלמד על פני התקופות השונות (ע"פ מתווה משה"ח).
3. טבלה להשוואה: המנהיג / הזמן / המקום - בחומש שמות ובספר יהושע.
4. מפה ובה נדודי בני ישראל במדבר עד למקום חנייתם קודם כניסתם לארץ-ישראל.
5. אנו ממליצים למורים לעיין במתווה משרד החינוך על ספר יהושע, כדי להבין את המורכבות של לימוד יהושע במקביל לחומש שמות וכדי לראות את הפתרונות במתווה.

מדריך למורה לחוברת 'תורת חיים' על ספר יהושע

פרק א'

המשימות בפרק זה מכוונות ל:

בתחום הקוגניציה - זיהוי השתלשלות האירועים מאברהם אבינו ועד יהושע.

הבחנה ודיוק בטקסט, הבנת מילים חדשות.

בתחום הערכים - כיבוד המנהיגות, חיזוק לימוד התורה, חיזוק האמונה בה'.

בתחום הרגש - חיזוק יהושע ערב הכניסה לארץ.

הספר פותח בדברי ה' ליהושע על משה רבנו והסתלקותו מן העולם (ז' באדר) בשנת הארבעים לצאת בני ישראל ממצרים; מינוי יהושע למנהיג במקום משה רבנו ותפקידו בהנהגת העם בדרך ה'; ושליחותו בציווי ה' לכבוש את ארץ-ישראל, ובכך לקיים את הבטחת ה' לאבות.

ה' מצוה את יהושע להנחיל את הארץ (פסוקים א'-ו')

פתיחת ספר הנביא הראשון בנושא הנחלת הארץ מלמדת על מעלתה של ארץ-ישראל, המהווה השלמה של מהות עם ישראל בשלושה קשרים הדוקים:

1. תורת ה', שניתנה בהר סיני לעם ישראל.
2. לאחר שקיבלו את התורה, היו בני ישראל לעם הנבחר.
3. ארץ-ישראל היא הארץ הנבחרת מכל הארצות שבעולם להינתן לעם הנבחר.

בחוברת

עמוד בנושא: גְבוּלוֹת הַהִבְטָחָה - פְּסוּקִים ג'-ה' בפרקנו ופסוקים מפרשה בספר בראשית. ראוי לייחס חשיבות בחיבור הנלמד על הקשר שלנו לארץ-ישראל. לשיקול דעתם של המורים: הרחבה בשבחה של ארץ-ישראל - לדבר על תקופתם של יצחק ויעקב בארץ-ישראל; ירידת יעקב ובניו לארץ מצרים, והבטחת ה' להחזיר את צאצאי בני יעקב לארץ-ישראל; קבורתם של האבות והאמהות בארץ-ישראל; העונש למשה, לאהרן ולדור המדבר שלא זכו להיכנס לארץ-ישראל.

מדריך למורה לחוברת 'תורת חיים' על ספר יהושע

ה' מצווה את יהושע לשמור את התורה

דברי החיזוק וההבטחות ליהושע

(פסוקים ז'-י')

בנוהג שבעולם עסוק המנהיג בצורכי העם ואינו פנוי לדברים נוספים - כל שכן כשמוטלת עליו מטלה מורכבת של כיבוש ארץ שבה שבעה עמים אף-על-פי-כן מצווה ה' את יהושע (ח'): "לא ימוש ספר התורה הזה מפיה, וְהָגִיתָ בוּ יוֹמָם וְלַיְלָה, לְמַעַן תִּשְׁמָר לַעֲשׂוֹת כְּכֹל הַכְּתוּב בוּ, כִּי אַז תִּצְלִיחַ אֶת דְּרָכְךָ וְאַז תִּשְׁכִּיל".

הצלחתו של יהושע אינה תלויה בכוחו או בשכלו, אלא:

1. בלימוד התורה - "כִּי אַז תִּצְלִיחַ אֶת דְּרָכְךָ".

2. בקיום התורה והמצוות - "וְאַז תִּשְׁכִּיל".

אלו הם התנאים להצלחתו בכיבוש הארץ ולהיותו מנהיג מוצלח.

דברי החיזוק וההבטחות ליהושע

הצעה לשאלת פתיחה המופיעה גם כשאלה בחוברת: מדוע מחזק ה' את יהושע?

תשובה: יהושע ראה את השגחת ה' על משה רבנו ואת הנהגתו של משה רבנו, ומבין כי אינו

יכול להיות מנהיג כמו משה, ככתוב בספר במדבר פרק י"ב:

(ו') "וַיֹּאמֶר: שְׁמַעוּ נָא דְבָרַי; אִם יִהְיֶה נְבִיאְכֶם ה' בְּמִרְאָה, אֲלִיוֹ אֲתוּדַע, בְּחִלּוֹם אֲדַבֵּר בוּ.

(ז') לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא. (ח') פה אל פה אדבר בו ומראה ולא בחידת, ותמנת

ה' יביט".

לכן צריך היה יהושע שה' יחזק אותו כדי שינהיג את העם.

בחוברת משימות בנושא זה. העבודות מחברות את התלמיד לפסוקים בנביא -

למהות ולמסקנות הנלמדות.

בעמוד 11 משימה העוסקת בערך לימוד התורה. לימוד התורה הוא הערך החשוב ביותר, ועל כן

באה המשימה לעורר אותם להתחזק בערך זה, בחזקת 'אם יהושע צווה שלא ימוש ספר התורה

מפיו, עאכ"כ שאנו נצווה בזה'.

ניתן לבצע משימה זו בכתיבת הצעה למנהל/מנהלת בית הספר איך לחזק את לימוד התורה; או

כתיבה בתקנון כיתתי, שבכל יום ישננו התלמידים פסוק מהחומש וכדומה.

בעמוד 12 אנו ממליצים על הסבר המושג "חֶזֶק וְאַמֶּץ" המשימה מחברת בין הפסוקים להבנה.

מדריך למורה לחוברת 'תורת חיים' על ספר יהושע

דברי יהושע לשוטרי העם (פסוקים י'-י"א)

דברי יהושע לשניים וחצי השבטים (פסוקים י"ב-י"ח)

עמוד 12

חלוקת יחידות לפסוקים בכותרת "השיחה" - (כל יחידה מהווה סיכום של נושא)
מול הסברים ליחידה בכותרת "מטרת השיחה"
התלמידים מתבקשים להתאים בקו בין השיחה למטרתה.
יחידה זו היא סיכום, המשלב פסוקים ולימוד מתוך הכתוב וסיכום הבנה של הנלמד בכיתה.

עמוד 13

אחת המטרות בלימוד תנ"ך היא **פיענוח מילים ורכישת אוצר מילים של התורה**. בחוברת תרגיל הבא לחזק התנהלות זו של התלמידים - את הרצון לפענח ולהבין מילים חדשות או מושגים חדשים שבהם הם נתקלים אגב הלימוד.
חתימת הפרק ביחידת סיכום וחזרה מתוך מאגר תשובות.

פרק ב'

המשימות בפרק זה מכוונות ל:

בתחום הקוגניציה - ביאור מושגים, דיוק במילים (יחיד ורבים), ארגון רצף אירועים.
בתחום הערכים - חיזוק הביטחון בה', דמותו של יהושע, מידת הענווה.
בתחום הרגש - הידיעה כי עמי הארץ מפחדים מבני ישראל.

לדמותו של יהושע. בפרק הקודם קראנו על שתי פעולות שעשה יהושע: שליחת השוטרים

להכנת העם למעבר הירדן ותחילת ההתארגנות הצבאית בציווי לשניים וחצי השבטים.
בפרק ב' אנו קוראים על שליחת המרגלים. לדברי חז"ל שלוש הפעולות היו בו ביום, בו' בניסן, מיד בתום שלושים ימי האבל על משה.
אנו רואים את דבקות יהושע בקיום הציווי להנהיג את עם ישראל לקראת התיישבותו בארץ.

ניתן לשים לב לשני הבדלים בין שליחת המרגלים בפרקנו למרגלים בחומש במדבר ובפרקנו אין שמות המרגלים מוזכרים, ושליחתם נעשית בחשאי ולא בפומבי. לא נגענו בכך בחוברת, והמורה, בשיקול דעתו בהתאם לרמת הכיתה, יחליט אם לגעת בנקודות אלו ובאיזו הרחבה.

מדריך למורה לחוברת 'תורת חיים' על ספר יהושע

הפרק עוסק במרגלים ששלח יהושע ובמשימת הריגול; אך הנושא המרכזי הוא פחד יושבי הארץ מפני בני ישראל והכרתם כי ה' הוא שנלחם לבני ישראל, במסר זה יש חיזוק ליראת שמים וחיזוק אישיותו של האדם היהודי, הדבק בבוראו בידיעה שהכול מאת ה'.
לכן נראה כי הפסוקים המרכזיים של הפרק הם: י' - י"א.

(י) "כִּי שָׁמַעְנוּ אֶת אֲשֶׁר הוֹבִישׁ ה' אֶת יַם סוּף מִפְּנֵיכֶם בְּצֵאתְכֶם מִמִּצְרָיִם, וְאֲשֶׁר עָשִׂיתֶם לְשָׁנֵי מַלְכֵי הָאֲמָרִי אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן, לְסִיחַן וּלְעוֹג אֲשֶׁר הֶחְרַמְתֶּם אוֹתָם. (יא) וַנִּשְׁמַע וַיִּמַּס לְבַבְנוּ, וְלֹא קָמָה עוֹד רוּחַ בְּאִישׁ מִפְּנֵיכֶם,

כִּי ה' אֱלֹהֵיכֶם הוּא אֱלֹהֵיכֶם בְּשָׁמַיִם מֵעַל וְעַל הָאָרֶץ מֵתַחַת."

בחוברת

1. הצורך במרגלים - שאלות להבנה.
2. ביאור הכתוב "מִרְגָּלִים חָרָשׁ" ע"פ רש"י המצוטט בחוברת. בראשונים מופיע פירוש המילה "חָרָשׁ" ב"סוד" "שקט", אולם בחרנו להכוון לפירוש שיש לו מקור מוכר ונגיש לתלמידים. ניתן לבקש מהתלמידים לחפש את פירוש המילה במילון.

שאלה 3 בחוברת: מִדּוּעַ אָמַר לָהֶם יְהוֹשֻׁעַ לַעֲשׂוֹת אֶת עֲצָמָם כְּמֹו חָרָשִׁים? אנו ממליצים למורים להכוון את התלמידים לתשובה המתבקשת כי ליד חרש אדם בטוח לדבר בחופשיות ומתוך ידיעה שהחרש לא שומע את דבריו, כך יוכלו המרגלים להסתובב בחופשיות בעיר לעשות את עצמם חרשים ולרגל את העיר.

3. מפה להבנת הפסוקים בעמוד 15, ניתן לזהות במפה את הפסוקים.
 4. הקושי הלשוני בכתוב "שָׁנֵי הָאֲנָשִׁים - וַתִּצְפְּנוּ". (פסוק ד')
- יחידה זו דורשת הבחנה והבנה, צורת העריכה בחוברת מסייעת לתלמידים להשלים משימה זו בהבנה ובהצלחה.

בחוברת תמונה של חומה עתיקה - יתכן בדומה לחומת יריחו. ניתן להקרין לתלמידים תמונות של בתים שקבועים בחומה כדי שיבינו את המושג "כִּי בֵּיתָה בְּקִיר הַחוֹמָה וּבַחֹמָה הִיא יוֹשֶׁבֶת" (כיום בתים רבים כאלה בעכו)

5. רחב המרגלים ופחד הגויים - שאלות הבנה וחזרה.

מדריך למורה לחוברת 'תורת חיים' על ספר יהושע

6. השוואה בין דברי רחב ל"שירת היס" - הכתוב שם בפי רחב מילים מ"שירת היס" (יתכן שחלק מהילדים כבר מכירים שירה זו). השוואת הקטעים באה להראות כיצד התקיימה נבואת משה שב"שירת היס", על כל המשתמע מכך. ניתן לבקש מהתלמידים להקיף בפסוקים בספר שמות את המילים הדומות או המזכירות את דברי רחב, ומכאן לביצוע המשימה בכתב.

7. פסוק י"א. דגש בחיזוק ביראת שמים.

8. בהסכם בין המרגלים לרחב יש שלושה נושאים מרכזיים, בחוברת הכוונה לכך. ראוי לעמוד על פירוט ההסכם, שיש בו התחייבות מתוך הכרת הטוב של המרגלים, ומאידך - ההתחייבות היא במסגרת האפשרויות.

9. ציור המרגלים שיורדים מחבל מחלון ביתה של רחב, ניתן לקיים מדרש תמונה. משימה מספר 4 - ניתן לדון עם התלמידים באירועים הנצרבים בזיכרון, ומכאן לדיון מדוע הסימן שקבעו המרגלים ורחב היה הסימן שנבחר, משימה זו משלבת חשיבה והבנה כי בתוצאה יש מידה כנגד מידה;

10. סיכום על-ידי דירוג מספרים ותמונה של נחל הירדן ויחידת חקר: בררו וכתבו על הירדן.

פרק ג'

אנו מציעים כי במהלך ההוראה המוצע יעיינו המורים באתר המפמ"ר. בחוברת הצעות ליישום מהלך הוראה זה במשימות לתלמידים.

המשימות בפרק זה מכוונות ל:

בתחום הקוגניציה - זיהוי מקומות במפה, השוואה בין יציאת מצרים לכניסה לארץ-ישראל, הבנת מעשה הכהנים, הבנת סדר מעבר הירדן.

בתחום הערכים - חיזוק הביטחון בה', מילוי הוראות יהושע.

בתחום הרגש - השוואת רגעים מיוחדים בתולדות עם ישראל - חציית הים מול מעבר הירדן, התרגשות מהרגע הגדול של כניסה לארץ.

לפניכם הצעה ללימוד שאינו בחוברת

הכניסה לארץ היא למעשה השלמת מהלך הגאולה ביציאת מצרים. ניתן למצוא נקודות דמיון רבות בין שני אירועים מכוננים אלה, כפי שמופיע בטבלה שלהלן. אנו מציעים למורים להוסיף השוואה בין תהליך יציאת מצרים לתהליך הכניסה לארץ-ישראל, כדי לתת לילדים לחוש את

מדריך למורה לחוברת 'תורת חיים' על ספר יהושע

ההתרגשות שב"סגירת מעגל" - זה שהתחיל בלקיחת השה בעשרה לחודש ניסן במצרים לכניסה כעת לארץ-ישראל:

בכניסה לארץ-ישראל	ביציאת מצרים	
הכניסה לארץ - י' ניסן	נטילת השה - י' ניסן	מועד "תחילת יציאת מצרים" ומועד "סיום היציאה" והכניסה לארץ
שלושה ימים לכניסה לארץ	שלושה ימים לקבלת תורה	ימי הכנה
אבני הירדן	צנצנת המן	זכירת הנס המיוחד
חציית הירדן	חציית ים סוף	מעבר במים כחלק מתהליך הגאולה
לאחר הכניסה לארץ	ערב היציאה ממצרים	קרבת הפסח
"וַיֹּאמֶר יְהוָשֻׁעַ אֶל הָעָם: הֲתִקְדְּשׁוּ כִּי מָחָר יַעֲשֶׂה ה' בְּקִרְבְּכֶם נִפְלְאוֹת".	"הֲתִיַּצְבוּ וְרֹאוּ אֶת יְשׁוּעַת ה' אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה לָכֶם הַיּוֹם"	הכרזה לקראת הנס
ברית המילה בגלגל	ברית מילה בהקהל- הימול לו כל זכר	טקס מיוחד שעשו בני"י לפני קרבן הפסח

בחוברת כללנו טבלה אחרת; בה השוואה בין חציית ים סוף למעבר הירדן. בני ישראל מתחילים את התנועה לקראת הכניסה לארץ, והם חֲוִים כמה שינויים. הראשון היה כאשר הצטוו בפרקים הקודמים להכין צידה לדרך - מה שהיה אסור להם כל עוד היו במדבר.

שינוי שני הם חֲוִים כעת, כאשר ארון ברית ה', שהיה רגיל להינשא לאחר שני המחנות הראשונים, עובר כעת לפני בני ישראל. יש בכך תזכורת למהלך הראשון של הארון: "ויסעו מהר ה' דרך שלשת ימים וארון ברית ה' נסע לפניהם דרך שלשת ימים לתור להם מנוחה" (במדבר י', ל"ג). התלמידים לא מכירים סיפור זה, משום שעדיין לא למדו חומש במדבר; עם זאת, בדרכו יזכיר המורה שינויים אלו כדי לתת לתלמידים מעט מן התחושה שהייתה לבני ישראל.

בחוברת יאתרו התלמידים מידע הנוגע למעבר הירדן ולמעשה שנים-עשר הכהנים. כן ימצאו התלמידים בחוברת מפות להסבר מעבר בני ישראל את הירדן. המורה יכול להקרין את המפה

[מקישור זה](#).

לא עסקנו בחוברת בפסוק ט"ז. אם הזמן יאפשר, מוצע כי המורה ידון עם התלמידים בסיבת ההדגשה בפסוק של מצב הירדן בעונה זו של השנה (לאחר הגשמים) ותרומת הדבר לתפיסת גודל הנס שבמחזה עצירת זרימת הירדן והמעבר בו בחרבה.

מדריך למורה לחוברת 'תורת חיים' על ספר יהושע

פרק ד'

המשימות בפרק זה מכוונות ל:

בתחום הקוגניציה - זיהוי פרטים בטקסט, הנמקת הפעולות, הבנת משמעות הטקסט.

בתחום הערכים - חיזוק הביטחון בה', חיזוק תחושת ההמשכיות של משה.

בתחום הרגש - מעשי זיכרון.

פרק ד' עוסק ברגע הנפלא של נס עצירת מי הירדן, וכל העם עומדים ומתרגשים נוכח המעשה המופלא. כידוע, אירועים מיוחדים נחרטים בזכרונו של האדם, ולכן כורך יהושע בציווי ה' במעשה זה גם הפנמה של המסר מהנסים שה' עושה לבני ישראל: הן בעניין שתיים-עשרה האבנים הן בקריאת מטרת כניסת העם לארץ (פסוק י'). יהושע נוקט שפה המזכירה את הנסים הגדולים הזכורים לעם ישראל ("כי ישאלון בניכם מחר לאמור: מה האבנים האלה לכם") כדי לחבר בתודעת העם את הרגע הגדול אל נס יציאת מצרים, כלומר שהכניסה לארץ היא השלמת יציאת מצרים. המורה יעורר את הרגש של התלמידים כדי לחוש את הרגעים הגדולים בתולדות העם (במתווה למורה באתר ללמוד וללמד הצעות בנושא). בחוברת מתבקשים התלמידים להתמודד עם שאלת הפעולות של יהושע והבנתן. לא עסקנו בחוברת במחלוקת חז"ל בעניין שתיים עשרה-האבנים ומה שנעשה בהן, דבר המתאים לגיל מבוגר יותר. בחוברת תרגיל לסיכום הנלמד עד שלב זה.

פרק ה'

המשימות בפרק זה מכוונות ל:

בתחום הקוגניציה- הבנת המושג בשנית, הקשר בין הציוויים השונים בפרק, דיוק בקריאה.

בתחום הערכים- חיזוק הביטחון בה'.

בתחום הרגש- ההתרגשות מברית המילה המחודשת, מחג הפסח, מאכילת יבול ארץ-ישראל.

הפרק פותח בפסוק המזכיר לנו הן את דברי רחב למרגלים, הן את שאומרים התלמידים בתפילה בפרק "אז ישיר".

אנו מבקשים מהתלמיד להיזכר במקומות אלו, והמורה יוביל להבנה כי הנה הוכחה נוספת להתגשמות דברי משה ב"שירת הים".

מדריך למורה לחוברת 'תורת חיים' על ספר יהושע

בהמשך הפרק אנו קוראים על מצוות ברית המילה שמקיים יהושע. התלמידים אמורים כבר להכיר את האיסור "כל ערל לא יאכל בו"; ואם הזכרנו בפרק הקודם את התאריך י' בניסן, יכול המורה לקשר בין שני האירועים ולהסביר את תכיפות קיום המצווה מיד עם כניסתם לארץ. בחוברת אנו לא מרחיבים בעניין.

חלקו הראשון של הפרק מצביע על שני שינויים משמעותיים בחיי בני ישראל: ברית המילה והמעבר מאכילת המן לאכילת יבולה של ארץ ישראל. המורה יכול לאפשר לילדים "לחוש" שינויים אלו אגב דיון בדבר. אנו מציעים כי המורה יבקש מהתלמידים לכתוב "יומן אישי" של ילד שעובר את הירדן ונכנס לארץ, על שלל האירועים שהוא חוֹן. כתיבת היומן תיתן לתלמיד את המבט האישי ואת ההשתתפות במהלך ההיסטורי המיוחד שהם לומדים. אירוע מיוחד המתרחש בפרק הוא מפגש יהושע עם המלאך. באופן טבעי ייזכרו התלמידים בסיפורו של משה, אולם נבקש מהם לדייק ולראות הבדל בין הציווי שקיבל משה [של נְעֻלָּה-הלמ"ד בסגול] לזה שקיבל יהושע [של נְעֻלָּה-הלמ"ד שזואית].

פרק ו'

המשימות בפרק זה מכוונות ל:

בתחום הקוגניציה - זיהוי השלבים בכיבוש העיר, הבנת תפקידי כל קבוצה בבני ישראל, רכישת מילים חדשות.

בתחום הערכים - חיזוק הביטחון בה', מילוי ציוויי יהושע, קיום ההבטחה לרחב.

בתחום הרגש - התקרבות למלחמה, התחושות במהלך שבעת הימים, התחושות לאחר נפילת החומה.

הפרק עוסק באירוע מכוון בתולדות עם ישראל וכניסתו לארץ-ישראל, שמהווה המשך לאירוע קודם, שבו שמעו הילדים את ההכרזה "ה' ילחם לכם ואתם תחרישון"; והמשך לביסוס אמונת בני ישראל בקב"ה ולחיזוקו וביסוס מנהיגותו של יהושע. בחוברת אנו עוסקים ב:

א. הגדרת מצב יריחו ורוח תושביה.

ב. ארגון סדר האירועים.

ג. הבנת המילים "חלוץ" ו"מאסף".

ד. הקללה שקילל יהושע את בונה העיר.

ה. בתפילת "עלינו לשבח".

מדריך למורה לחוברת 'תורת חיים' על ספר יהושע

פרק ז'

המשימות בפרק זה מכוונות ל:

בתחום הקוגניציה - זיהוי השלבים בכיבוש העיר, הבנת תפקידי כל קבוצה בבני ישראל, רכישת מילים חדשות, ארגון רצף האירועים.

בתחום הערכים - ערבות הדדית, טענות יהושע לה', הקפדה על קיום נדרים.

בתחום הרגש - תחושת השבר לאחר אסון ההפסד ליושבי העי, תחושת הכאב בגילוי שמישהו מהעם חטא ומעל בחרם.

אם נשאל את התלמידים למצב רוח העם לאחר כיבוש יריחו, ברור לנו כי יעידו על תחושת ניצחון, שמחה וחיזוק הביטחון בהמשך הכיבוש.

פתיחת הפרק מכינה אותנו לקראת הכניסה לאירועים שבו: תחילה - בהכרזה שכל ישראל נושאים באחריות לחטא, ולאחר מכן בתשובת מרגלי העי. אנו מניחים כי שליחת מרגלים הייתה דבר שבשגרה (אנו מוצאים את המרגלים בפרשת "שלח", לאחר מכן את המרגלים לפני המלחמה בסיחון וכאן), אלא שהם מוזכרים רק כאשר הדבר משמעותי לדורות. תשובת המרגלים בפרקנו ואופן אמירתה כדי להדגיש את חומרת המפלה לעי. בחוברת עסקנו בשני עניינים אלה.

אנו ממשיכים בכאבו של יהושע ובטענותיו. תלמידים שכבר למדו את טענות משה [לאחר החמרת גזירות פרעה ולאחר שבירת הלוחות] יוכלו לערוך השוואה בין האירועים. בחוברת אנו מרחיבים בדרך גילוי של עכן ובשאלת הערבות ההדדית.

לא נגענו בחוברת במשמעות הביטוי בפסוק י' "קום לך" שלפי חלק מהפרשנים ה' משיב ליהושע כי ההפסד בעי נגרם בשל מעשיו - הוא על שלא יצא עם העם למלחמה ועל שהכריז על חרם רכוש יריחו בלי שה' ציווה על כך, דבר שמודגש בפרק הבא בפסוק ב'.

במהלך העבודות בחוברת התלמידים יעסקו ב:

- א. הבנת הביטוי "מעילה בחרם".
- ב. איתור פרטים בפרק והבנת האירועים שבו וסיבתם.
- ג. התמודדות עם הקושי העולה ממצב שבו אחד חוטא - והעונש מוטל על כלל העם, והבנת הערבות ההדדית.

מדריך למורה לחוברת 'תורת חיים' על ספר יהושע

פרק ט'

המשימות בפרק זה מכוונות ל:

בתחום הקוגניציה - הבנת חשש יושבי הארץ, הבנת מעשה הגבעונים, רכישת מילים חדשות, העונש שקבלו הגבעונים.

בתחום הערכים - קיום ההבטחה והשבועה.

בתחום הרגש - התחושה שמערימים עליך.

בפרק סיפור הגבעונים והמהלך שנקטו כדי להינצל מישראל. התלמידים יחושו בוודאי את תחושת ה"פראייר" או זה ש"סידרו" אותו, ועל כן יתכן שיהיה להם קשה לקבל את העמידה בשבועה שנשבעו נשיאי העדה. זה המקום לדבר על חילול ה' וקידוש ה', לבדוק עם התלמידים מתי הם מתמודדים עם אתגר זה, ולחזק את הכיוון של קידוש ה' בעמידה בהבטחות שהוצאנו מפיו.

לא נגענו בחוברת בביטוי "זיעשו גם המה..." המלמד עם הקשר שבין מעשה הגבעונים למעשי בני יעקב בשכם (ע"פ רש"י).

בחוברת:

א. תרגיל לרכישת מילים חדשות. כדאי לכוון את התלמידים להסתכל באיור, מה שיקל על הבנת המילים.

ב. תרגיל להבנת המהלכים בפרק.

מדריך למורה לחוברת 'תורת חיים' על ספר יהושע

פרק י'

המשימות בפרק זה מכוונות ל:

בתחום הקוגניציה - הבנת התארגנות חמשת המלכים, הבנת מהלך המלחמות של יהושע, הבנת הנסים שעשה ה'.

בתחום הערכים - ההגנה שבנ"י נתנו לגבעונים.

בתחום הרגש - לחיות את הנסים שמחולל ה' במלחמות לכיבוש הארץ.

בפרק י' אנו קוראים על שני נסים גדולים שחזו בני ישראל: לבקשת יהושע שינה הקב"ה את מהלך הטבע בעצירת מהלך היום; לא רק זאת, אלא שה' הכה את חמשת המלכים בברד האבנים. מעורבות ה' במהלך הקרבות המתוארים בפרק בא לידי ביטוי גם בפסוק הלפני אחרון, שם מודגש כי ה' נלחם לישראל. עניין זה מזמן לנו את חיזוק התודעה על הסיוע שאנו זוכים מה' גם בדורנו, ולפקוח את עיני התלמידים לראות זאת ולהוקיר זאת.

הפרק פותח בסיפור התארגנות חמשת המלכים כנגד גבעון. חשוב לדייק ולהסביר לתלמידים שהמושג "מלך" בפרקים אלה אינו בא לציין מלך של מדינה, אלא מנהיג אזורי ברמה של יישוב או אזור גיאוגרפי מוגדר. בחוברת מפת האזור המדובר בפרק, אנו מציעים כי בכיתה תקרין את [המפה מאתר ישיבת הרצוג](#). (קישורית) למעשה מחולק הפרק לשני חלקים, הראשון עוסק במלחמה העיקרית כנגד חמשת המלכים, והשני בהשלמת כיבוש היישובים של אותם מלכים. ניתן לעמוד עם הילדים על ביטוי שחוזר על עצמו, "ביום ההוא" ולהבין את ההדגשה שבחזרה על ביטוי זה. בחוברת:

- א. הסבר על התארגנות חמשת המלכים.
- ב. תרגילים להבנת שני הניסים הגדולים.
- ג. תרגילים להבנת המהלכים השונים בפרק.
- ד. שאלות לחיזוק ראיית הנסים שמחולל ה' לדורנו.

מדריך למורה לחוברת 'תורת חיים' על ספר יהושע

פרק י"א

המשימות בפרק זה מכוונות ל:

בתחום הקוגניציה - הכרת מפת הארץ (צפון הארץ), הכרת חשיבותה של חצור בקרב עמי הארץ (הדבר יחזור גם בספרים הבאים).

בתחום הערכים - ההדגשה שמדגיש יהושע שכתב את ספרו, את היותו ממשיכו של משה.

בתחום הרגש - לחיות את הניסים שמחולל ה' במלחמות לכיבוש הארץ.

פרק י"א הוא המשך מסע כיבוש הארץ על-ידי יהושע, ובפרק זה עולה המלחמה לצפון הארץ. בחוברת מפה המדגימה את מהלך הכיבוש. ניתן להקריין על הלוח מפה [מאתר דעת](#) או מאתר

[ישיבת הרצוג](#). (קישורית)

גם בפרק זה אנו רואים את יהושע כממשיך דרכו של משה, וזה מקום לחזק בקרב התלמידים את עניין תלמיד ורבו.

בחוברת תרגילים להבנת המהלכים שבפרק.

פרקים י"ג-י"ז

המשימות בפרקים אלו מכוונות ל:

בתחום הקוגניציה - הכרת חלקי הארץ, לימוד מילים חדשות, חישוב תקופת הכיבוש, ידיעת דרך הטלת הגורל בחלוקת הארץ לשבטים, סדר הנחלת שבטי יוסף.

בתחום הערכים - אהבת הארץ (כלב בן יפונה ובנות צלפחד), חלוקה הוגנת של הארץ וביטחון בגורל ה' שכך יעשה.

בתחום הרגש - המעבר מתקופת מלחמה לתקופת ההתיישבות.

פרקים י"ג- י"ז עוסקים בחלוקת הארץ לשבטים ובמעבר מתקופת הכיבוש לתקופת ההתנחלות.

בתחילת פרק י"ג אנו קוראים את דברי ה' ליהושע, את ההדגשה בעניין גילו של יהושע ואת חלקי הארץ שלא נכבשו על-ידי בני ישראל.

בגלל לימוד ספר שופטים בהמשך שבו כתובה ביקורת על התרשלות בני ישראל מכיבוש הארץ הנשארת.

מדריך למורה לחוברת 'תורת חיים' על ספר יהושע

לכן חשוב להדגיש כאן את דברי ה' ליהושע, שהוא לא משלים את הכיבוש רק עקב גילו ובגלל הצורך שהוא ינחיל את ישראל לפני מותו, ואין לה' ביקורת על שלא השלים את כיבוש הארץ.

פרק י"ג עוסק בעבר הירדן המזרחי, ופרק י"ד עוסק בהנחלת שבטי ישראל הנוחלים בארץ כנען.

בפרק י"ד אנו קוראים את דברי כלב בן יפונה ליהושע, ומהם ניתן ללמוד את משך תקופת כיבוש הארץ (בחוברת תרגיל בנושא). לא נגענו בכך בחוברת, אבל דברים אלה אף משמשים ביסוס לטוענים כי כלב אף היה אחד משני המרגלים, ששלח יהושע לפני כיבוש יריחו. כלב בן יפונה חוזר בפרק ט"ו, ושם אנחנו יכולים ללמוד את אהבתו הגדולה לארץ-ישראל, עד אשר הוא מציע את בתו למשחרר חברון.

כבר בפרקים אלה אנו מוצאים ביקורת רמוזה על שבטי ישראל שלא השלימו את הכיבוש, והיא תוחמר בספר שופטים (למס עובד - במקום להוריש).

בחוברת:

- תרגילים להבנת המושגים החשובים שבפרקים אלה.
- שאלות העוסקות במהלכים שבפרקים, דרך הטלת הגורל וחלוקת הארץ, בקשות כלב בן יפונה, בנות צלפחד והשבטים השונים ותשובות יהושע.
- תרגיל למציאת משך תקופת הכיבוש.

מדריך למורה לחוברת 'תורת חיים' על ספר יהושע

פרקים י"ח-י"ט

המשימות בפרקים אלה מכוונות ל:
בתחום הקוגניציה - הבנת השלב להצבת המשכן, הבנת נזיפת יהושע, הצעת יהושע.
בתחום הערכים - חשיבות השלמת ההתנחלות בארץ, יהושע הוא האחרון לקבלת נחלה, ואף הוא מקבל על-פי האורים ותומים.
בתחום הרגש - הצבת המשכן, תקופת ההתנחלות בארץ.
 יחידה זו עוסקת בהשלמת חלוקת הארץ לשבטים שעדיין לא התנחלו. ייתכן שתלמידי ישאלו: והיכן היו השבטים בעת הזו? כנראה ישבו עדיין שבטים אלו במחנה בגלגל ובמחנה בשילה, ניזונים מהשלל והביזה שאספו בקרבות השונים.

הפרק פותח באירוע שחשוב לתת לו את הדעת: הצבת המשכן במקום קבוע. אף שהוא כתוב בפסוק אחד וללא תיאורים מיוחדים, כדאי לעניות דעתי לדון עם התלמידים באופי האירוע, ואיך לדעתם התקיים אירוע מיוחד זה. אף שלא נגענו בדבר בחוברת, משיב רש"י על קושי מסוים העולה מהפסוק - מה הקשר בין שני חלקיו - ועונה כי משהוצב המשכן, הייתה הארץ נוחה להיכבש. מאידך, בחוברת אנו מתייחסים להבחנות שבין המשכן במדבר לבין המשכן בשילה (כפי שרש"י מביא זאת) אף שבפסוקים אין לכך התייחסות.
 בתחילת הפרק נוזף יהושע בעם על התרשלותו בכיבוש הארץ. מתוך רצון לחזק את אהבת הארץ בקרב התלמידים אנחנו מבקשים מהם לנסות ולחוש את הדרך בה אמר יהושע את דבריו אלה.

בחוברת:

- שאלות הנוגעות להצבת המשכן בשילה.
- שאלות הנוגעות לנזיפת יהושע בבני ישראל על התרשלותם בהשלמת כיבוש הארץ (לא נגענו בחוברת בשאלה במי נזף יהושע? האם רק בשבטים שעדיין לא התנחלו בנחלתם - או מתוך תפיסת הערבות ההדדית הייתה הנזיפה בכלל העם. אנו משאירים למורה לשקול אם להתייחס לנקודה זו בהתאם לרמת הכיתה).
- שאלות העוסקות בנחלת יהושע. אף שלא נגענו בכך בחוברת, נכון להדגיש בעניין זה שתי נקודות: יהושע הוא האחרון המקבל נחלה בארץ, ואף הוא מקבל אותה ללא כל משוא פנים על-פי שאלה באורים ותומים.

מדריך למורה לחוברת 'תורת חיים' על ספר יהושע

פרקים כ'-כ"א

המשימות בפרקים אלה מכוונות ל:
בתחום הקוגניציה- ערי המקלט ועניינן, ערי הלויים.
בתחום הערכים- חוסן חברתי, אחריות החברה למניעת שפיכות דמים, מתן יישוב ללויים.

פרקינו עוסקים בקיום המצווה של קביעת "ערי מקלט", יש להסביר את מטרת ערי המקלט והמונחים הקשורים בנושא, וכך לגבי ערי הלויים.
חשוב לזכור: ה' קבע את ערי המקלט, אנו מכוונים את התלמיד למצוא את הרמז לכך גם בפרקנו.
בחוברת:

- מקורות למצוות ערי המקלט / ערי הלויים.
- שאלות העוסקות בבירור עניינן של ערי המקלט / ערי הלויים ומטרתן.
- זיהוי הערים בשמות ובמפה.

פרק כ"ב

המשימות בפרק זה מכוונות ל:
בתחום הקוגניציה - ההסכם עם שניים וחצי השבטים, דברי הפרידה של יהושע וברכותיו, איסור הבמות, אוצר מילים.
בתחום הערכים - עמידה בהתחייבות, דבקות בעבודת ה', דרכי שלום.
בתחום הרגש - השפעת מידת הכעס, מלחמת אחים.

ראוי להקדים ולהסביר: מהו אסור הקרבה בבמות ומאימתי התחיל אסור זה?
הפרק פותח בסגירת מעגל עם שניים וחצי השבטים מעבר הירדן. לאחר שהם עמדו בהתחייבותם, זכאים הם כעת לחזור לביתם.
בהמשך נהיה פרק כ"ב טעון רגשית וערכית: בהתרוממות רוח ומתוך דאגה להמשך שמירת קשר עם אחיהם שבארץ כנען בונים שניים וחצי השבטים מזבח כעדות לקשר ביניהם; אבל שאר השבטים שבארץ-ישראל אינם יודעים את המניע, אך זוכרים את חטא בעל-פעור ותוצאותיו, ומזדעזע מהמעשה. ייתכן שלתלמידים יהיה קשה להבין את הצעד שנקטו שבטי ארץ כנען פניה לפתרון צבאי אל מול אחיהם.

מדריך למורה לחוברת 'תורת חיים' על ספר יהושע

שאלה נוספת, שעלולה להתעורר בקרב התלמידים, נוגעת להופעתו לפתע של פנחס הכהן. בחוברת לא נגענו בעניין, אך חשוב להבהיר לתלמידים את תפקידו וייחוסו.

הפרק מורכב מחלקים מאוד מוגדרים: דברי יהושע לשנים וחצי השבטים, הקמת המזבח, התרעומת שהדבר מעורר בקרב שאר השבטים והתגייסותם למלחמה נגד המעשה, המשלחת לשניים וחצי השבטים, הדיאלוג בין המשלחת לשבטים אלו וסיום הפרשה. כך גם המטלות בחוברת:

- שאלות הבאות לברר את הסטטוס של שניים וחצי השבטים ודברי יהושע אליהם.
- שאלות העוסקות באירוע בניית המזבח והשלכותיו.
- שאלות העוסקות בדיאלוג בין המשלחת לשבטי עבר הירדן
- סיום הפרשה.

פרקים כ"ג-כ"ד

המשימות בפרקים אלה מכוונות ל:

בתחום הקוגניציה - הכרת האירועים שמזכיר יהושע, הבנת הברית שכורת יהושע, אוצר מילים.

בתחום הערכים - התחזקות ביראת שמים, הוקרת הטוב על הנסים, קיום קבורת יוסף.

בתחום הרגש - שמיעת התוכחה, עזיבת עבודה זרה, פרידה מיהושע.

פרקים כ"ג-כ"ד הם חתימת ספר יהושע בדברי פרידה שלו מהעם ובברית שהוא מחדש בינם לבין בני ישראל.

לא עמדנו על כך בחוברת, אך יתכן ותלמידים ישאלו מדוע אוסף יהושע את העם פעמיים?

לפי חלק מהפרשנים, בפרק כ"ג לא נאסף כל העם, אלא רק בעלי התפקידים המפורטים בפסוק ב', ולמעשה יש לנו "כלל ופרט" - הכלל כל ישראל, ואז הוא מפרט מי נכלל בו; לעומת פרק כ"ד, שבו נאסף רובו של ישראל.

יתכן שהדבר הוא הסיבה להבדל בדבריו של יהושע בין שני הפרקים.

בעוד שבפרק כ"ג דבר יהושע דברי חיזוק ואזהרה, בפרק כ"ד הוא מפרט את כל המהלך הנסי של יציאת מצרים וכיבוש הארץ, ומוסיף את כריתת הברית בין העם לבין הקב"ה.

מדריך למורה לחוברת 'תורת חיים' על ספר יהושע

בשלב זה של השנה, ערב העלייה לכתה ד', ניתן לצפות מהתלמידים לעבודה ברמת חשיבה גבוהה יותר ולהתמודדות עם מטלות מאתגרות יותר. התרגילים בחוברת עוסקים בהבנת האירועים ההיסטוריים המוזכרים בהם, בהבנת דברי החיזוק והאזהרות ובהבנת דברי הברית. כשאלת רשות נגענו בחוברת בדברי יהושע בתחילת פרק כ"ד, אותם אנו מזכירים בהגדה של פסח.

בעמודים האחרונים של החוברת כתבנו שאלות חזרה, לשיקול דעתם של המורים אם לאפשר לתלמידים לפתור את השאלות בסיום לימוד ל פרק או בסיום לימוד הספר. בסוף החוברת הוספנו תרגילי חזרה על הנושאים השונים שלמדו התלמידים. אנו מציעים לשלב את חלקם בחגיגת סיום ספר יהושע, כראוי לסיום לימוד של ספר בתנ"ך.